

Oponentský posudek na disertační práci Mgr. Jana Lukavce
V napětí protikladů - recepce G.K.Chestertona v české meziválečné
kultuře.

Osobnost G.K.Chestertona patří k nejvýznamnějším spisovatelům anglické literatury 20. století; jeho dílo je nejen velmi rozsáhlé, ale je i mimořádně mnohovrstevné. Je nejen autorem románů a povídek, ale je také polemickým a filozofujícím esejistou, politickým a náboženským komentátorem a tvůrcem biografii. Tato mnohovrstevnost Chestertonova díla mu propůjčuje značnou polysémantičnost, která podněcuje značné množství odlišných interpretací jeho díla. Chestertonův vliv na českou kulturu a literaturu byl v první třetině 20. století enormní; ve dvacátých letech vycházelo v českých překladech jedno Chestertonovo dílo za druhým a je přinejmenším s podivem, že kromě polemicky ~~vytvořených~~ a apologeticky vyhocené práce T.Vodičky, neexistuje žádná větší práce, zabývající se Chestertonovým vlivem v českém meziválečném literárním kontextu. G.K.Chesterton byl ve své literární tvorbě mistrem paradoxu a právě jako paradox můžeme vnímat i jeho působení v českém literárním životě. Česká literární avantgarda dvacátých let, především poetismus, byla zcela pod vlivem onoho "levicového mýtu", o němž hovoří ve svých Pamětech Václav Černý, a přesto je okouzlena duchaplnými fantaskními prózami Chestertona-katolíka a konzervativce a přitakává i jeho esejistice. K.Teige, B.Václavek, V+W všichni jsou vtažováni do

chestertonovského světa, A.Hoffmeister neváhá ilustrovat Chestertonovy sebrané spisy v katolickém nakladatelství L.Kuncíře.

A čapkovsko-peroutkovská fascinace G.K. Chestertonem je notoricky známá, tu ani netřeba dvakrát připomínat.

Mgr. Jan Lukavec se jako první – a to podtrhuji – pokusil odhalit a zmapovat tento chestertonovský paradox, Chestertonovu přítomnost v české meziválečné kultuře. Vyzbrojen literárně historicky a literárně teoreticky hodnotí nejprve Chestertonovo dílo jako celek i jeho postavení v anglické literatuře 20. století a stručně mapuje ~~xxx~~ recepci jeho díla nejen v Anglii, ale také v Polsku, Francii, Německu a Rusku. Tím si vytvořil jakýsi srovnávací prostor, aby mohl ukázat všechny interpretační polohy Chestertonova díla v literatuře české. Od nejstarších českých překladů Chestertona v Moderní bibliotéce a ve Staré Říši u Josefa Floriana sleduje J.Lukavec interpretační polysémantičnost Chestertonova díla v literární avantgardě dvacátých let, u příslušníků čapkovské generace a posléze u katolicky orientovaných intelektuálů, jejichž interpretačnímu střetávání s levicovým pohledem na Chestertona je věnována značná pozornost. Recepce Chestertonova díla v české kultuře je posléze dovedena až do let poválečných, kdy končí pod náporom socialistické tendenčnosti. Z rejstříku chestertonovských ohlasů v české meziválečné kultuře nic podstatného nechybí, J. Lukavec terén propátral opravdu dokonale a s velkou literárněvědnou erudovaností. Za zvláště podnětný považuji vhléd do

Chesfertonových názorů na sociální realitu 20. století, na Ches-
tertonův a Bellocův tzv. distributivismus a jeho vliv na české
uvažování o korporativistickém modelu /R.I.Malý, J.Středa, S.Be-
rounský/. Možná, že ~~byl~~ J.Lukavec - třeba místo recepce Chester-
tonova díla v Evropě - věnovat i pozornost chestertonovským vlivům
na žánrovou podobu Čapkovy žurnalistické tvorby, na jeho koncepci
utopického románu či na nonsensovou tvorbu V+W. Togo konstatování
ovšem nemůže nic změnit na faktu, že jde o velice pozoruhodnou
a objevnou práci Mgr. Jana Lukavce, kterou mohu opravdu s radostí
doporučit k obhajobě.

✠ Praha 15.11. 2006

Jaroslav Mel